

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Asan/31/2019
Identifikačné číslo spisu: 1019200379
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1019200379.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v právnej veci žalobkyne: Y. Š., trvale bytom P. B. XXXX/XX, XXX XX C., zast. AS Legal s.r.o., advokátskou kanceláriou, so sídlom Hlučínska 1/11, 831 03 Bratislava, IČO: 36 857 688 proti žalovanému (v konaní sťažovateľ): Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, so sídlom Prievozská 1325/32, 827 99 Bratislava, v konaní o správnej žalobe, o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 07.08.2019 č. k. 2S/49/2019-69, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov kasačného konania voči sťažovateľovi.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom súde

1. Žalobou podanou na Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného číslo: SK/0622/99/2015OK zo dňa 09.01.2019, ktorým žalovaný návrh žalobkyne na obnovu konania zo dňa 20.04.2018 zamietol a obnovu konania nepovolil, a to z dôvodu nesplnenia žiadnej z podmienok ustanovených v § 62 ods. 1 písm. a) až e) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov odôvodňujúcich obnovenie konania (vedeného pod sp. zn. SK/0622/99/2015) ukončeného právoplatným rozhodnutím.

2. Krajský súd uznesením z 07.08.2019 č. k. 2S/49/2019-69 podľa § 99 písm. a) zákona č. 162/2015 Z.

z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“, resp. „Správny súdny poriadok“) zastavil konanie, nakoľko žalobkyňa vzala späť žalobu pred pojednávaním a rozhodnutím veci, t.j. do vydania rozhodnutia správneho súdu vo veci samej. Krajský súd poukázal na podanie žalobkyne z 16.07.2019, doručené krajskému súdu 16.07.2019, v ktorom žalobkyňa vzala správnu žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť, a to z dôvodu vydania rozhodnutia odvolacieho orgánu - Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, v samotnej veci.

3. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 171 ods. 1 S.s.p., nakoľko bol zistený dôvod pre aplikáciu tohto ustanovenia ako zákonnej výnimky zo všeobecnej záujmovej zásady zakotvenej v ustanovení § 170 písm. b) S.s.p., podľa ktorej žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené. V predmetnej právnej veci procesne zaviniť zastavenie konania pred správnym súdom žalovaný, a preto krajský súd priznal právo na úplnú náhradu trov konania žalobkyňi.

4. Krajský súd poukázal na pojem „procesné zavinenie“ a uviedol, že žalobkyňa vzala žalobu v celom rozsahu späť s odôvodnením, že sa nejedná o žalobu podanú v čase po vyčerpaní všetkých riadnych opravných prostriedkov, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, pričom zastavenie konania nesporne zaviniť žalovaný, a to chybným poučením o neprípustnosti odvolania voči správnu žalobou napadnutému rozhodnutiu žalovaného, ktoré vo svojej podstate zapríčinilo vzniknutý stav.

5. Po dôkladnom preštudovaní spisového materiálu krajský súd zistil, že argumentácia žalobkyne uvedená v jej späťvzati je opodstatnená, pretože v dôsledku chybného poučenia napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy sa žalobkyňa evidentne z dôvodu procesnej opatrnosti obrátila na správny súd so správnu žalobou. Avšak (pridŕžajúc sa svojho právneho názoru o prípustnosti odvolania voči správnu žalobou napadnutému rozhodnutiu) podala i opravný prostriedok, ktorý adresovala odvolaciemu orgánu - Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky, ktorý o opravnom prostriedku žalobkyne rozhodol, a to rozhodnutím č. 18373/2019-3030-36782 zo dňa 14.06.2019.

6. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 04.06.2019, doručenom tunajšiemu súdu dňa 06.06.2019, vo vzťahu k nesprávne poučeniu v napadnutom rozhodnutí žalovaného uviedol, že v prípade poučenia došlo vo fáze vypracúvania rozhodnutia k administratívnej chybe, čo malo za následok nesprávne poučenie účastníka konania o možnosti podať odvolanie na odvolací orgán. Na základe zákonnej fikcie podľa § 54 ods. 3 Správneho poriadku však odvolanie žalobkyne podané dňa 15.04.2019 (správnu žalobu žalobkyňa podala dňa 13.03.2019) posúdil ako včas podané a spisový materiál zaslal odvolaciemu orgánu (Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky) na ďalšie konanie a rozhodnutie o odvolaní voči správnu žalobou napadnutému rozhodnutiu žalovaného.

7. Späťvzatie správnej žaloby zo strany žalobkyne spôsobilo, že krajský súd sa nemohol zaoberať vecou samou a posúdiť dôvodnosť správnej žaloby podanej len v dôsledku chybného poučenia napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy. Krajský súd zastáva názor, že vzhľadom na výnimočné okolnosti prípadu nemožno žalobkyňi nepriznať voči žalovanému nárok na náhradu trov, ktoré jej vznikli v súvislosti s konaním na správnom súde. Správna žaloba žalobkyne bola podaná z dôvodu procesnej opatrnosti a istoty v záujme domôcť sa ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy cítiac sa ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch.

II.

Obsah kasačnej sťažnosti / vyjadrenia

A)

8. Uznesenie krajského súdu napadol žalovaný (ďalej len „sťažovateľ“) včas kasačnou sťažnosťou z 17.09.2019 (č. I. 72), v ktorej uviedol nasledovné dôvody:

- krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.),

- krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.).

9. Nesprávny procesný postup krajského súdu vedúci k porušeniu práva na sťažovateľa na spravodlivý proces videl sťažovateľ v tom, že už pred vydaním napadnutého uznesenia krajského súdu dňa 07.08.2019 podala žalobkyňa opätovnú správnu žalobu dňa 05.08.2019 v tej istej veci voči rovnakému účastníkovi konania, čo malo byť zo strany krajského súdu podľa § 55 ods. 3 S.s.p. posúdené a vyhodnotené ako zmena žaloby, pričom krajský súd priznal žalobkyni právo na úplnú náhradu trov konania, čím žalovaný môže byť zviazaný na úhradu trov, ktoré by (využitím vyššie uvedeného spôsobu) nemuseli vôbec vzniknúť.

10. Sťažovateľ ďalej zastáva názor, že krajský súd vec neprávne právne posúdil, keď v danom prípade priznal trovy žalobkyni z dôvodu jej procesnej opatrnosti, keď z dôvodu administratívnej chyby vo fáze vypracovávania rozhodnutia došlo k nepravnému poučeniu účastníka konania o možnosti podať odvolanie na odvolací orgán - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Sťažovateľ zastáva názor, že advokát, ktorý zastupuje žalobkyňu, je po právnej stránke dostatočne kvalifikovaný na posúdenie, že v rámci napadnutého rozhodnutia došlo k nespravnému poučeniu, a teda z jeho strany došlo k podaniu zjavne neopodstatnenej žaloby, a preto nemá právo nielenže na úplnú náhradu trov konania, ale s poukazom na vyššie uvedenú skutočnosť, že v čase ešte stále aktuálneho konania žalobkyňa prostredníctvom svojho advokáta podala opätovnú správnu žalobu dňa 05.08.2019 v tej istej veci voči rovnakému účastníkovi konania, ani na čiastočnú náhradu konania.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené, sťažovateľ zastáva názor, že kasačnou sťažnosťou napadnuté uznesenie bolo vydané v rozpore s právnymi predpismi, a preto navrhol, aby kasačný súd zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby žalobkyni nebolo priznané právo na náhradu trov konania.

B)

12. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti z 21.10.2019 (č. l. 91) žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietol a priznal žalobkyni náhradu trov konania. Žalobkyňa poukázala na chybný názor sťažovateľa, že žalobkyňa podala identickú žalobu v tej istej veci. Žalobkyňa smerovala žalobu, o ktorej rozhodoval krajský súd proti rozhodnutiu žalovaného č. SK/0622/99/2015OK zo dňa 09.01.2019 zatiaľ čo druhou podanou žalobou žalobkyňa napádala okrem vyššie uvedeného rozhodnutia i rozhodnutie odvolacieho správneho orgánu - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky č. 18373/2019-3030-36782 z 14.06.2019. Z uvedeného je zrejmé, že nie je daná totožnosť predmetu konania ani totožnosť účastníkov.

13. Žalobkyňa poukázala na znenie § 7 písm. a) S.s.p. a uviedla právny názor, že pri jeho aplikácii by bolo rozhodnutie žalovaného nepreskúmateľné súdom, nakoľko nedošlo k vyčerpaniu riadnych opravných prostriedkov v dôsledku chybného poučenia zo strany správneho orgánu.

14. Žalobkyňa má za to, že sú splnené podmienky pri priznaní plnej náhrady trov konania žalobkyni v zmysle § 171 ods. 1 S.s.p. a plne sa stotožnila s odôvodnením uznesenia krajského súdu. Žalobkyňa poukázala na nutnosť správneho orgánu vedieť, aké opravné prostriedky sú pri opakovaní rozhodnutí v totožných alebo obdobných veciach prípustné a mala za to, že sťažovateľ neprimerane prenáša zodpovednosť na žalobkyňu. Porovnanie miery zavinenia na zastavení konania u žalobkyne resp. jej právneho zástupcu, ktorý sa ako advokát venuje rôznym odborom práva a navyše chrániac záujmy žalobkyne podal z procesnej opatrnosti ako správnu žalobu tak i opravný prostriedok a sťažovateľa, ktorý nedôslednou organizáciou svojej rozhodovacej činnosti chybne poučil žalobkyňu, vyznieva jednoznačne v neprospech sťažovateľa.

III.

Právne názory kasačného súdu

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „Najvyšší súd“) konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods.

2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou (§ 442 S.s.p.) a včas (§ 443 S.s.p.) kasačný súd preskúmal v rozsahu dôvodov podanej kasačnej sťažnosti uznesenie v napadnutej časti a jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.) si osvojil záver, že kasačnú sťažnosť je v zmysle § 461 S.s.p. potrebné zamietnuť, nakoľko po jej preskúmaní kasačný súd na základe nižšie uvedených právnych názorov dospel k záveru, že je nedôvodná.

16. Predmetom konania na kasačnom súde bolo uznesenie o zastavení konania a o priznaní žalobkyni náhrady trov konania voči sťažovateľovi. Sťažovateľ namietal nesprávny procesný postup a nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, čo kasačný súd nevyhodnotil ako dôvodné.

17. Z obsahu administratívneho a súdneho spisu vyplynulo, že napadnutým rozhodnutím sťažovateľ zamietol návrh žalobkyne na obnovu konania z 20.04.2018 a nepovolil obnovu konania. V napadnutom rozhodnutí sťažovateľ žalobkyňu poučil, že rozhodnutie o zamietnutí návrhu na obnovu konania je konečné a proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné, rozhodnutie je preskúmateľné súdom. Žalobkyňa podala dňa 14.03.2019 voči napadnutému rozhodnutiu žalobu, v ktorej žiadala jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie. Vo vyjadrení k žalobe z 04.06.2019 sťažovateľ uviedol, že v prípade poučenia došlo vo fáze vypracovávania rozhodnutia k administratívnej chybe, čo malo za následok nesprávne poučenie účastníka konania o možnosti podať odvolanie na odvolací orgán - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky. Na základe zákonnej fikcie podľa § 54 ods. 3 Správneho poriadku bolo odvolanie podané právny zástupcom účastníka konania dňa 15.04.2019 podané včas. Sťažovateľ z uvedeného dôvodu zaslal dňa 13.05.2019 celý spisový materiál odvolaciemu orgánu. Z dôvodu, že v súčasnej dobe (v čase podania vyjadrenia) prebieha správne konanie na odvolacom orgáne, sťažovateľ žiadal, aby krajský súd konanie zastavil.

18. Žalobkyňa podaním z 16.07.2019 vzala žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť a priznať náhradu trov konania. Späťvzatie žaloby odôvodnila tým, že sa nejedná o žalobu podanú v čase po vyčerpaní všetkých riadnych opravných prostriedkov, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Žalobkyňa poukázala na chybné poučenie obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí a argumentovala tým, že pri podávaní správnej žaloby sa riadila týmto poučením, hoci zastávala právny názor, že proti napádanému rozhodnutiu je možné podať opravný prostriedok a tento aj adresovala odvolaciemu správne orgánu - Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré vo veci rozhodlo dňa 14.06.2019 rozhodnutím č. 18373/2019-3030-36782. Toto rozhodnutie z 14.06.2019 je posledným právoplatným rozhodnutím vo veci po vyčerpaní opravných prostriedkov. Žalobkyňa zdôraznila, že podávala predmetnú žalobu z dôvodu procesnej istoty, riadiac sa chybným poučením a mala za to, že procesne nezavinila vznik konania pred krajským súdom, nakoľko ju podávala z dôvodu chybného poučenia zo strany sťažovateľa.

Podľa § 63 S.s.p. žalobca môže do vydania rozhodnutia správneho súdu vziať žalobu späť, a to sčasti alebo celkom. Ak je žaloba vzatá späť celkom, správny súd konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, správny súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzati žaloby rozhodne správny súd v rozhodnutí vo veci samej.

Podľa § 99 písm. a) S.s.p. správny súd konanie uznesením zastaví, ak žalobca vzal žalobu späť skôr, ako správny súd vo veci rozhodol.

Podľa § 170 S.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak

- a) žaloba bola odmietnutá,
- b) konanie bolo zastavené,
- c) konanie bolo začaté na základe žaloby prokurátora,
- d) ide o konanie o kompetenčnej žalobe.

Podľa § 171 ods. 1 S. s. p. ak niektorý z účastníkov procesne zavinil odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom.

19. Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania,

ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. Ustanovenie § 171 S.s.p. vyjadruje zásadu procesnej zodpovednosti, ktorá sa uplatňovala aj podľa doterajšej právnej úpravy (§ 146 ods. 2 O.s.p.). Ak niekto z účastníkov konania zaviniel trovy konania, môže byť zaviazaný na ich náhradu.

20. Rozhodnutie o nepriznaní trov konania žiadnemu z účastníkov pri zastavení konania, ktoré je upravené v § 170 S.s.p. (predtým v § 146 ods. O.s.p.) sa na rozdiel od § 171 aplikuje v prípadoch, kedy nie je možné objektívne zistiť, kto zastavenie konania zaviniel. Použitie § 171 ods. 1 S.s.p. teda vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka. Procesné zavinenie spočíva vo vzťahu výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu uvedených v žalobnom návrhu. Predpokladom pre vyslovenie povinnosti nahradiť trovy je jednak dôvodne podaný návrh, ale tiež chovanie žalovaného, pre ktoré sa stal návrh po jeho podaní bezdôvodným.

21. Kasačný súd dodáva, že tieto zásady náhrady trov konania boli uplatňované súdnou praxou aj podľa predchádzajúcej právnej úpravy a zostávajú zachované aj podľa nových procesných kódexov.

22. Podľa názoru kasačného súdu je z vyššie uvedeného jednoznačne preukázané, že zastavenie konania procesne zaviniel sťažovateľ, nakoľko späťvzatie žaloby bolo odôvodnené jednak nesprávnym poučením vedúcim k podaniu žaloby a jednak správaním žalovaného po podaní žaloby, ktorý zaslal 13.05.2019 celý spisový materiál odvolaciemu orgánu, nakoľko mal za to, že voči napadnutému rozhodnutiu bolo včas podané odvolanie, o ktorom je potrebné rozhodnúť. Kasačný súd ďalej uvádza, že sám sťažovateľ vzhľadom na prebiehajúce správne konanie na odvolacom orgáne žiadal konanie zastaviť (vyjadrenie z 04.06.2019). O odvolaní následne rozhodoval odvolací orgán a vydal rozhodnutie z 14.06.2019.

23. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietal, že podanie späťvzatia mal krajský súd vyhodnotiť ako zmenu žaloby, nakoľko žalobkyňa podala v tej istej veci voči rovnakému účastníkovi konania opätovnú správnu žalobu. Kasačný súd túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko v zmysle § 63 a 99 S.s.p. má krajský súd povinnosť zastaviť konanie, ak žalobca vezme žalobu v celom rozsahu späť do vydania rozhodnutia správneho súdu, čo bol aj tento prípad. Žalobkyňa bola oprávnená na späťvzatie žaloby a jej konanie bolo aj odôvodnené postupom sťažovateľa. K tvrdeniu, že bola podaná opätovná žaloba kasačný súd dodáva, že totožnosť predmetu konanie, resp. žaloby nie je daná, pokiaľ sa žalobou napáda odlišné rozhodnutie odvolacieho orgánu, ktorým je v tomto prípade rozhodnutie Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 14.06.2019, a to aj v prípade, ak sa zároveň novou žalobou napáda aj prvostupňové rozhodnutie sťažovateľa (t.j. napadnuté rozhodnutie).

24. Za právne irelevantnú považuje kasačný súd námietku sťažovateľa, že právny zástupca mal byť dostatočne kvalifikovaný na posúdenie, že napadnuté rozhodnutie obsahovalo nesprávne poučenie a že teda došlo k podaniu zjavne neopodstatnenej žaloby. Podľa názoru kasačného súdu bol procesný postup žalobkyne (resp. jej právneho zástupcu) vzhľadom na nesprávne poučenie v napadnutom rozhodnutí legitímny, nakoľko zmeškanie lehoty na podanie správnej žaloby nie je možné odpustiť (ani v prípade chybného poučenia). Pokiaľ žalobkyňa podala podľa poučenia správnu žalobu a zároveň odvolanie, nakoľko sa domnievala, že voči napadnutému rozhodnutiu je prípustný opravný prostriedok, nie je to možné pričítať na ťarchu žalobkyne.

25. Na základe vyššie uvedeného ani podľa kasačného súdu nemožno prisúdiť zavinenie zastavenia konania žalobkyni ani vysloviť, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Ako správne uviedol krajský súd správna žaloba žalobkyne bola podaná z dôvodu procesnej opatrnosti a istoty v záujme domôcť sa ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy cítiac sa ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch.

26. Podľa kasačného súdu preto krajský súd postupoval správne, keď na základe späťvzatia žaloby konanie o správnej žalobe zastavil a žalobkyni priznal voči žalovanému (sťažovateľovi) náhradu trov konania, pričom krajský súd napadnuté uznesenie dostatočne a určito odôvodnil. Z uznesenia krajského súdu jednoznačne vyplýva, na základe akých skutočností ustálil procesné zavinenie zastavenia konania

sťažovateľom a tento jeho názor považuje kasačný súd za správny. Argumenty a námietky uvedené v kasačnej sťažnosti nie sú spôsobilé spochybniť správnosť uznesenia krajského súdu, a preto Najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 S.s.p. ako nedôvodnú zamietol.

27. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd tak, že žalobkyni, ktorá mala v kasačnom konaní úspech (zamietnutie kasačnej sťažnosti) priznal úplnú náhradu účelne vynaložených trov kasačného konania voči sťažovateľovi (§ 467 ods. 1 S.s.p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S.s.p.). Kasačný súd zároveň dodáva, že v konaní nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by náhradu trov kasačného konania žalobkyni celkom alebo sčasti nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 438 v spojení s § 439 S.s.p.).